**Euroopan parlamentti**
2024-2029

**HYVÄKSYTYT TEKSTIT**

# P10_TA(2026)0003

## Direktiivi oikeudenmukaisesta siirtymästä työelämässä: työpaikkojen luomisen varmistaminen ja paikallistalouksien elvyttäminen

### Euroopan parlamentin päätöslauselma 20. tammikuuta 2026 suosituksista komissiolle direktiiviksi oikeudenmukaisesta siirtymästä työelämässä: työpaikkojen luomisen varmistaminen ja paikallistalouksien elvyttäminen (2025/2131(INL))

*Euroopan parlamentti*, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 153 ja 225 artiklan,

– ottaa huomioon oikeudellisten asioiden valiokunnan lausunnon ehdotetusta oikeusperustasta,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 47 ja 55 artiklan,

– ottaa huomioon SEUT 4, 9, 46, 149, 151, 153, 162, 164, 174–178 artiklan ja 349 artiklan,

– ottaa huomioon 11. joulukuuta 2019 annetun komission tiedonannon Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (COM(2019)0640),

– ottaa huomioon 4. maaliskuuta 2021 annetun komission tiedonannon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta (COM(2021)0102),

– ottaa huomioon elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12. helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241[1],

– ottaa huomioon oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta 24. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1056[2],

---

1 EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17.
2 EUVL L 231, 30.6.2021, s. 1.

– ottaa huomioon Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1296/2013 kumoamisesta 24. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1057[3],

– ottaa huomioon Euroopan globalisaatiorahastosta (EGR) työttömiksi jääneille työntekijöille ja asetuksen (EU) N:o 1309/2013 kumoamisesta 28. huhtikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/691[4],

– ottaa huomioon sosiaalisen ilmastorahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1060 muuttamisesta 10. toukokuuta 2023 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/955[5],

– ottaa huomioon kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13. lokakuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY[6],

– ottaa huomioon syyskuussa 2025 annetun Euroopan tason lisäarvon arviointia koskevan selvityksen ”Just transition directive in the world of work: ensuring the creation of jobs and revitalising local economies”,

– ottaa huomioon 23. marraskuuta 2023 antamansa päätöslauselman työpaikkojen luomisesta – oikeudenmukainen siirtymä ja vaikuttavuusinvestoinnit,

– ottaa huomioon Kansainvälisen työjärjestön (ILO) päätöslauselman oikeudenmukaisesta siirtymästä kohti ympäristön kannalta kestäviä talouksia ja yhteiskuntia kaikkia varten[7],

– ottaa huomioon sisämarkkinoita käsittelevän 10. huhtikuuta 2024 julkaistun Enrico Lettan raportin ”Much more than a market”,

– ottaa huomioon 9. syyskuuta 2024 julkaistun Mario Draghin raportin Euroopan kilpailukyvyn tulevaisuudesta (Draghin raportti),

– ottaa huomioon laadukkaita työpaikkoja koskevan etenemissuunnitelman,

– ottaa huomioon 10. syyskuuta 2025 antamansa päätöslauselman koheesiopolitiikan merkityksestä oikeudenmukaisen siirtymän tukemisessa,

---

3 EUVL L 231, 30.6.2021, s. 21.
4 EUVL L 153, 3.5.2021, s. 48.
5 EUVL L 130, 16.5.2023, s. 1.
6 EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32.
7 ILC.111/Resolution V, 16. kesäkuuta 2023.

– ottaa huomioon vuonna 2022 annetun neuvoston suosituksen oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen,

– ottaa huomioon vuonna 2022 annetun neuvoston suosituksen oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen sekä työllisyyskomitean (EMCO) ja sosiaalisen suojelun komitean keskeiset viestit sen täytäntöönpanosta,

– ottaa huomioon 17. joulukuuta 2020 antamansa päätöslauselman vahvasta sosiaalisesta Euroopasta oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi,

– ottaa huomioon 9. syyskuuta 2025 antamansa päätöslauselman julkisista hankinnoista,

– ottaa huomioon poliittiset suuntaviivat Euroopan komissiolle 2024–2029,

– ottaa huomioon 26. helmikuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Puhtaan teollisen kehityksen ohjelma” (COM(2025)0085),

– ottaa huomioon heinäkuussa 2025 annetun komission tiedonannon ”Kehys puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaa edistäville valtiontukitoimille” (C/2025/3602),

– ottaa huomioon 16. huhtikuuta 2024 annetun La Hulpen julistuksen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tulevaisuudesta,

– ottaa huomioon 6. kesäkuuta 2025 annetun Euroopan unionin neuvoston työllisyyskomitean (EMCO) lausunnon työn laatuun liittyvistä näkökohdista,

– ottaa huomioon 4. joulukuuta 2024 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ”Kohti oikeudenmukaista siirtymää koskevaa lainsäädäntöehdotusta ja EU:n politiikkavälineitä vihreän kehityksen ohjelman sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamiseksi”,

– ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön (A10-0261/2025),

A. ottaa huomioon, että vihreällä ja digitaalisella siirtymällä on eri tavoin syvällinen muutosvaikutus Euroopan talouksiin, yhteiskuntiin, alueisiin ja työpaikkoihin, mikä edellyttää kattavia sosiaali- ja työllisyyspoliittisia toimenpiteitä, jotta voidaan estää haitalliset vaikutukset ja edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta; katsoo, että Euroopan pitkän aikavälin vaurauden, hyvinvoinnin, kestävyyden, kasvun ja kilpailukyvyn kannalta on olennaisen tärkeää varmistaa tehokas siirtyminen ilmastoneutraaliin ja digitaaliseen talouteen ja vähentää energian toimituksiin liittyviä riippuvuuksia; katsoo, että vihreän ja digitaalisen siirtymän lopullinen onnistuminen on suuresti riippuvainen sen varmistamisesta, että siirtymä on

oikeudenmukainen ja osallistava työntekijöille, yrityksille ja alueille, ja että se edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta kaikille siten, että siirtymässä keskitytään erityisesti haavoittuvimmassa asemassa oleviin sen varmistamiseksi, että ketään ei jätetä jälkeen; ottaa huomioon, että oikeudenmukainen siirtymä voisi yksin tuottaa hyötynä 261 miljardia euroa vuodessa erityisesti korjaamalla yhteiskunnallista eriarvoisuutta ja alueellisia eroja[8]; ottaa huomioon, että kunkin alueen, joihin vaikutukset kohdistuvat, kehityspolut ovat erilaisia niiden taloudellisten ja sosiaalisten tilanteiden vuoksi;

B. toteaa, että vihreä ja digitaalinen siirtymä vaikuttaa työllisyyteen eri tavoin eri puolilla unionia ja että sosioekonomiset vaikutukset vaihtelevat suuresti eri alueilla; toteaa, että tämä aiheuttaa myös alueellisia haasteita, sillä nykyaikaisen, resurssitehokkaan ja kilpailukykyisen talouden työpaikat voivat syntyä muille alueille kuin niille, joissa työpaikkoja menetetään;

C. katsoo, että siirtymiä on hallittava niin, että varmistetaan sosiaalinen osallisuus, vähennetään köyhyyttä ja eriarvoisuutta ja hyödynnetään mahdollisuudet luoda laadukkaita työpaikkoja, edistää työpaikkademokratiaa, suojella työntekijöiden oikeuksia ja parantaa työnormeja kaikilla aloilla, joihin vaikutukset kohdistuvat;

D. ottaa huomioon, että EU:n työmarkkinat ovat edelleen alueellisesti jakautuneet ja että työpaikkojen laadun ja työsopimusten osalta on nähtävissä, että epätyypilliset työsuhteet lisääntyvät, erityisesti nuorten keskuudessa;

E. katsoo, että ohjattaessa hiilineutraaliin talouteen siirtymistä ei pitäisi ainoastaan tukea siirtymistä uusiin laadukkaisiin työpaikkoihin kehittyvillä aloilla vaan myös säilyttää nykyiset työpaikat ja alat ja mukauttaa ne kestävämpiin ja puhtaampiin teollisuudenaloihin ja teknologioihin erityisesti sellaisilla alueilla asuvia ihmisiä varten, joihin vaikutukset kohdistuvat muita enemmän; katsoo, että on ratkaisevan tärkeää kiinnittää erityistä huomiota fossiilisista polttoaineista riippuvaisiin alueisiin ja teollisuudenaloihin, sillä niitä varten on tehtävä uudet suunnitelmat unionin ilmastositoumusten täyttämiseksi; katsoo, että kaikkien, myös työntekijöiden ja työnhakijoiden, on tärkeää saada tukea siirtymissä, jotta varmistetaan vuoteen 2050 ulottuvan pitkän aikavälin strategian tavoitteiden tuntemus, hyväksyminen ja tehokkuus; ottaa huomioon, että Eurofoundin tutkimuksessa[9] osoitetun mukaisesti kansalaisyhteiskunnan, työmarkkinaosapuolten ja viranomaisten osallistuminen siirtymäprosessiin on kriittisen tärkeää taloudellisesta toiminnasta saatavien tuottojen ja resurssien turvaamisen, niiden

---

8 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI(2025)774668_EN.pdf

9 Eurofound (2024), Creating a new social contract for the just transition: Is partnership working? Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.

oikeudenmukaisen jakamisen sekä konflikteista selviytymisen kannalta;

F. toteaa, että Euroopan talouden muutos edellyttää vahvaa keskittymistä kilpailukykyyn ja kasvuun; katsoo, että yrittäjille ja työpaikkojen luojille on luotava oikeanlaiset olosuhteet investointeja ja laajentumista varten ja että on olennaisen tärkeää varmistaa varojen tehokas käyttö yksityisten investointien houkuttelemiseksi; korostaa, että on tärkeää, että sekä kaupunki- että maaseutualueiden väestö osallistuu oikeudenmukaiseen siirtymään, jossa vallitsee tasapaino kilpailukyvyn ja yhteisvastuullisuuden välillä, ja tukee sitä ja että ihmiset voivat luottaa työpaikkojensa, tulojensa ja elämäntapansa suojeluun, jossa ketään ei jätetä jälkeen;

G. ottaa huomioon, että vaikka erinäisillä tärkeillä unionin lainsäädäntöaloitteilla ja muilla aloitteilla (erityisesti oikeudenmukaisen siirtymän mekanismilla, oikeudenmukaisen siirtymän rahastolla, Euroopan globalisaatiorahastolla työttömiksi jääneille työntekijöille, osaamisunionilla, sosiaalisella ilmastorahastolla, Euroopan sosiaalirahasto plussalla sekä elpymis- ja palautumistukivälineellä) pyritään puuttumaan tai voidaan auttaa puuttumaan vihreän ja digitaalisen siirtymän vaikutuksiin ja parannetaan kilpailukykyä, lainsäädäntö- ja politiikkakehyksessä on edelleen puutteita työpaikalla esiintyvien häiriöiden, työntekijöiden oikeuksien, sosiaalisen suojelun, sosiaalisen vuoropuhelun ja koulutusmahdollisuuksien saralla; katsoo, että ainoastaan unionin tason toimilla voidaan varmistaa todellinen lisäarvo ja rinnakkainen ylöspäin tapahtuva sosiaalinen lähentyminen, jotta voidaan toteuttaa lupaus siitä, että ketään ei jätetä, ja otetaan samalla huomioon kansalliset työmarkkinamallit ja -perinteet;

H. ottaa huomioon, että Draghin raportissa todetaan, että jatkuva osaamisvaje on esteenä innovoinnille, teknologian omaksumiselle ja hiilestä irtautumiselle, mikä puolestaan haittaa kasvua ja kilpailukykyä; ottaa huomioon, että lähes neljä viidestä pienestä ja keskisuuresta yrityksestä EU:ssa on ilmoittanut vaikeuksista löytää työntekijöitä, joilla on oikeanlaiset taidot; ottaa huomioon, että työvoimaa ei kyetä valmistelemaan vihreään ja digitaaliseen siirtymään koulutusjärjestelmien, erityisesti aikuiskoulutuksen, heikkenemisen vuoksi; ottaa huomioon, että aikuiskoulutukseen osallistuminen on edelleen riittämätöntä, sillä vuosittain vain 39,5 prosenttia aikuisista osallistuu koulutukseen[10], mikä on merkittävästi vähemmän kuin vuoden 2030 tavoite vähintään 60 prosentin osuudesta, ja toteaa, että koulutukseen osallistuvia työntekijöitä olisi oltava noin 50 miljoonaa enemmän, jotta kyseinen tavoite saavutettaisiin[11];

---

10 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52025DC0090

11 Draghin raportti, s. 37.

I. toteaa, että investoimalla korkean osaamistason kehittämiseen EU voi ruokkia myönteistä kierrettä, jossa tuottavuus kasvaa, palkat nousevat ja taloudellinen yhdenvertaisuus paranee; ottaa huomioon, että lähes 50 prosenttia aikuisista voi olla täydennys- tai uudelleenkoulutuksen tarpeessa[12]; ottaa huomioon, että pelkästään EU:n energia-alalla tarvitaan vähintään 145 000 ammattitaitoista työntekijää vuoteen 2030 mennessä[13]; ottaa huomioon, että puhdas teknologia on yksi Euroopan taloudellista vaurautta edistävistä aloista ja että se oli osallisena 30 prosenttiin EU:n kasvusta ja sillä luotiin miljoonia työpaikkoja pelkästään vuonna 2023[14];

J. toteaa, että osaamista, kilpailukykyä ja investointeja koskevilla EU:n strategioilla olisi luotava mahdollisuuksia sekä suurille yrityksille että pk-yrityksille samalla kun vastataan myös kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin; toteaa, että teollisuuden kapasiteettia vahvistavat, yrittäjyyteen kannustavat ja sellaisen työvoiman kouluttamiseen, jolla on paikallisiin tarpeisiin mukautettu osaaminen, tähtäävät politiikat ovat olennaisen tärkeitä sen varmistamiseksi, että kaikki eurooppalaiset voivat hyötyä kasvusta ja innovoinnista;

K. ottaa huomioon, että asianmukaisesti rahoitetut sosiaalipalvelujen ja sosiaalisen suojelun järjestelmät ovat välttämättömiä, jotta voidaan varmistaa reilu ja oikeudenmukainen siirtyminen kohti ilmastoneutraaliutta ja digitalisaatiota; ottaa huomioon, että Draghin raportissa korostetaan lisäksi tarvetta varmistaa, että tuottavuuden kasvu ja sosiaalinen osallisuus kulkevat käsi kädessä jäsenvaltioiden hyvinvointijärjestelmien kanssa, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä vahvojen julkisten palvelujen, sosiaalisen suojelun, asumisen, liikenteen ja lastenhoidon tarjoamisessa siirtymän aikana; ottaa huomioon, että laadukkailla työpaikoilla, kunnollisilla työehdoilla, sosiaalisen suojelun saatavuudella, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulla ja työehtosopimusneuvotteluilla on ratkaiseva merkitys työvoiman houkuttelemisessa ja säilyttämisessä ja että ne ovat tärkeitä unionin kilpailukyvyn ja työpaikkademokratian kannalta;

L. ottaa huomioon, että Euroopan työllisyydestä ja sosiaalisesta kehityksestä vuonna 2024 (ESDE 2024)[15] annetun komission kertomuksen mukaan aikuiskoulutukseen osallistumisen rajoitteet johtuvat esimerkiksi siitä, että sitä ei pidetä tarpeellisena, riittämättömästä tarjonnasta, vaikeuksista saada asiaankuuluvaa

---

12 https://www.cedefop.europa.eu/fi/publications/4223#group-downloads

13 https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/4826f429-0545-11f0-b1a3-01aa75ed71a1/language-en

14 https://www.cedefop.europa.eu/fi/news/green-transition-creates-more-jobs-it-destroys

15 https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/employment-and-social-developments-europe-2024-upward-social-convergence-eu-and-role-social_fi

laadukasta koulutusta, aikatauluristiriidoista, perhevelvoitteiden tasapainottamisesta ja taloudellisista rajoitteista; ottaa huomioon, että Draghin raportissa kehotetaan EU:ta varmistamaan, että kaikilla työntekijöillä on oikeus koulutukseen ja uudelleenkoulutukseen, jotta he voivat siirtyä uusiin työtehtäviin heidän työnantajiensa ottaessa käyttöön uutta teknologiaa tai laadukkaisiin työpaikkoihin uusilla aloilla[16];

M. ottaa huomioon, että koulutuksen ja osaamisen kehittämisen, rahoituksen ja teollisuuspolitiikan yhtenäinen politiikkayhdistelmä on Euroopan kilpailukyvyn, sosiaalisen sopeutumiskyvyn ja oikeudenmukaisuuden, strategisen riippumattomuuden, investointien ja kestävien työpaikkojen luomisen keskeinen edellytys; toteaa, että vihreä ja digitaalinen siirtymä edellyttää merkittäviä investointeja uudelleen- ja täydennyskoulutukseen, ammattikoulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen, jotta työntekijät saavat sekä tarvittavat tekniset (kuhunkin ammattiin liittyvät) että (pehmeät) ydintaidot; ottaa huomioon, että ikääntyneet, vähän koulutetut ja naispuoliset työntekijät saattavat kohdata suurempia esteitä osaamisen kehittämisessä ja uusista työpaikoista kilpailemisessa; toteaa, että koulutustoimien on siksi oltava tiiviisti sidoksissa oikeudenmukaista siirtymää koskeviin politiikkoihin; katsoo, että epäedullisessa asemassa olevat työntekijät ja yhteisöt tarvitsevat kohdennettua tukea sen varmistamiseksi, että heitä ei jätetä jälkeen;

N. ottaa huomioon, että EU:n jäsenvaltioiden ja alueiden välillä on edelleen merkittäviä taloudellisia eroja ja että BKT:ssä on ollut suuria eroja vuodesta 2012 lähtien, mikä liittyy teollisuuden osuuteen taloudellisesta toiminnasta;

O. ottaa huomioon, että Lettan raportin mukaan vapaa liikkuvuus ja vapaus jäädä ovat saman asian kaksi eri puolta ja että niitä on kehitettävä yhdessä; ottaa huomioon, että Lettan raportin mukaan vapaan liikkuvuuden hyödyntämisen pitäisi olla vapaa valinta eikä pakon sanelema päätös, jolla kompensoidaan työpaikkojen puutetta tietyillä alueilla; ottaa huomioon, että raportissa korostetaan tarvetta tarjota mahdollisuuksia ihmisille kaikilla alueilla, varsinkin maaseudulla, mukaan lukien laadukkaiden työpaikkojen tarve sekä tarve torjua eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä[17]; toteaa, että jos vihreää siirtymää ei suunnitella ja tueta asianmukaisesti, se voi vaikuttaa kohtuuttomasti enemmän itäisen ja eteläisen Euroopan haavoittuvaisiin alueisiin[18] mitä tulee työttömyyttä koskeviin riskeihin ja työpaikkojen menettämiseen; ottaa huomioon, että

---

16 Draghin raportti, s. 19.
17 https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/py4s-5ad4
18 https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/24c7aa49-2451-11ee-94cb-01aa75ed71a1

hiilestä riippuvaiset alueet ovat vielä haavoittuvaisempia, sillä niillä työllisyysaste on 10–15 prosenttia EU:n keskiarvoa alhaisempi[19];

P. ottaa huomioon, että laadukkaita työpaikkoja koskevalla etenemissuunnitelmalla odotetaan edistettävän toimenpiteitä, joilla autetaan jäsenvaltioita ja teollisuutta tarjoamaan kunnolliset työehdot ja pääsyn koulutukseen, asettamaan korkeat työterveys- ja turvallisuusnormit ja varmistamaan oikeudenmukaiset työpaikanvaihdokset erityisesti työntekijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille sekä työehtosopimusneuvottelut, jotta voidaan houkutella osaajia ja parantaa Euroopan teollisuuden kilpailukykyä; toteaa, että komission odotetaan tässä yhteydessä keskustelevan työmarkkinaosapuolten kanssa kehyksestä, jolla tuetaan rakenneuudistusprosesseja EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla; ottaa huomioon, että tämän kehyksen keskiössä ovat oikeudenmukainen siirtymä, muutosten ennakointi, varhainen reagointi rakenneuudistusten uhkaan sekä parempi tiedottaminen ja kuuleminen;

Q. katsoo, että oikeudenmukaisen siirtymän suunnitteluun ja täytäntöönpanoon osallistuvien paikallisten sidosryhmien hallinnollisia ja teknisiä valmiuksia on vahvistettava; ottaa huomioon, että jäsenvaltioilla on edelleen huomattavia haasteita EU:n varojen tehokkaassa hallinnoinnissa ja täytäntöönpanossa paikallistasolla sekä ilmastopolitiikan eri vaikutusten arvioinnissa; ottaa huomioon, että oikeudenmukaisen siirtymän rahaston täytäntöönpano on ollut hidasta, kuten vain 32,2 prosentin maksutaso vuoden 2024 lopussa osoittaa[20]; ottaa huomioon, että JTF-rahaston avulla luotujen työpaikkojen määrä ei ole muodostumassa riittäväksi kattamaan niiden työpaikkojen määrää, jotka ennusteen mukaan menetetään hiili-intensiivisten teollisuudenalojen siirtyessä puhtaampiin teknologioihin; ottaa huomioon, että pk-yritykset ovat Euroopan talouden selkäranka ja luovat ison osan pysyvistä paikallisista työpaikoista; katsoo, että pk-yrityksiä varten tarvitaan erityissäännöksiä, jotta voidaan vahvistaa niiden roolia oikeudenmukaisessa siirtymässä;

1. korostaa, että onnistunut siirtyminen kestävämpiin energialähteisiin, nykyaikaistettuihin teollisuudenaloihin ja digitaalisempaan talouteen vaikuttaa merkittävästi unionin yritysten pitkän aikavälin kilpailukykyyn maailmanmarkkinoilla ja johtaa vääjäämättä laadukkaiden työpaikkojen syntyyn unionissa; korostaa tarvetta varmistaa, että yrityksillä ja työntekijöillä on hyvät valmiudet hyödyntää uusiin ja innovatiivisiin ratkaisuihin siirtymisen tarjoamia mahdollisuuksia ja painottaa ihmisarvoisen työn ja työehtosopimusten piiriin kuuluvien työpaikkojen merkitystä, sillä ne ovat välttämättömiä, jotta varmistetaan sosiaalisen edistyksen

---

19 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2025/759354/CASP_STU(2025)759354_EN.pdf

20 Just Transition Mechanism - Performance 2025, Euroopan komissio.

jatkuminen ja siirtymän hyväksyminen; katsoo, että lainsäädäntökehys, jolla puututaan oikeudenmukaisen siirtymän haasteisiin ja mahdollisuuksiin työpaikalla, on olennaisen tärkeä, jotta voidaan varmistaa asianmukaiset vähimmäisvaatimukset, jotka tarjoavat selkeyttä ja jäsennellyn mallin sekä työntekijöille että työnantajille muutoksen ennakoinnissa ja hallinnassa ja viime kädessä parantavat unionin häiriönsietokykyä, kilpailukykyä ja ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta; korostaa, että alueet voivat tukea oikeudenmukaista siirtymää yhdistämällä sosiaalisen suojelun, talouden monipuolistamisen ja alueellisen koordinoinnin vähentääkseen kielteisiä vaikutuksia, vahvistaakseen paikallisia talouksia ja edistääkseen osallistavaa kehitystä;

2. korostaa, että hiilestä irtautumisen vaikutus työllisyyteen ulottuu fossiilisiin polttoaineisiin liittyvien alojen työvoimavähennyksiä pidemmälle ja että sillä on laajempi vaikutus työpaikkojen uudelleenmäärittelyyn ja yleiseen työmarkkinasiirtymään; suhtautuu siksi myönteisesti ilmoitukseen laadukkaita työpaikkoja koskevasta säädöksestä, jolla pyritään varmistamaan, että työllisyyttä koskevat käytännöt pysyvät nykyaikaisen talouden kehityksen vauhdissa; korostaa tarvetta sisällyttää tähän säädökseen sekä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan toimintasuunnitelman tulevaan päivitykseen ja uuteen laadukkaita työpaikkoja koskevaan etenemissuunnitelmaan konkreettisia toimenpiteitä, joilla parannetaan konkreettisesti työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien työehtoja, terveyttä ja turvallisuutta, työpaikkademokratiaa, työehtosopimusneuvottelujen kattavuutta sekä koulutusta ja osaamista, sekä tarvetta varmistaa EU:n työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa koskevan lainsäädännön tehokas täytäntöönpano; painottaa, että tällaiset toimenpiteet tarjoavat myös mahdollisuuden tukea unionin työnantajia, erityisesti pk-yrityksiä, kilpailukyvyn säilyttämisessä ja parantamisessa tarjoamalla selkeät puitteet ja muun muassa käytännön ohjeita ja tukivälineitä muutoksen ennakoimiselle ja hallitsemiselle yhteistyössä työntekijöiden kanssa ja investoida ammatilliseen koulutukseen sekä työntekijöiden täydennys- ja uudelleenkoulutukseen, jotta voidaan puuttua paitsi tuottavuutta ja kasvua myös työntekijöiden tulevaisuudennäkymiä haittaaviin osaamisvajeeseen ja työvoimapulaan;

3. korostaa, että digitaalinen siirtymä on toteutettava ihmiskeskeisellä tavalla niin, että estetään kohtuuton työntekijöiden valvonta ja varmistetaan oikeus olla tavoittamattomissa sekä oikeudenmukaiset työaikajärjestelyt;

4. korostaa, että muutoksen ennakointi ja hallinta on ensiarvoisen tärkeää, jotta sekä työnantajat että työntekijät sekä alueelliset ja paikalliset viranomaiset ja yhteisöt voivat selviytyä menestyksekkäästi vihreästä ja digitaalisesta siirtymästä ja vastata tehokkaasti haitallisten geopoliittisten tapahtumien aiheuttamiin

taloudellisiin haasteisiin ja kääntää ne mahdollisuuksiksi; painottaa, että suunnittelemalla siirtymän etukäteen voidaan ehkäistä ennakoivasti irtisanomisia, luoda työpaikkoja, parantaa yritysten pitkäaikaista häiriönsietokykyä ja hyödyntää käytettävissä olevia resursseja parhaalla mahdollisella tavalla; korostaa, että tällaiset suunnitelmat edellyttävät todennäköisesti merkittäviin muutoksiin työn organisoinnissa johtavia päätöksiä, minkä vuoksi niitä on kehitettävä laaja-alaisessa kumppanuudessa työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun ja työehtosopimusneuvottelujen puitteissa kunnioittaen täysimääräisesti oikeutta saada tietoja ja tulla kuulluksi; kehottaa tässä yhteydessä komissiota seuraamaan ja valvomaan direktiivissä 2002/14/EY säädetyn kehyksen täytäntöönpanoa kaikilta osin; kehottaa lisäksi jäsenvaltioita mahdollistamaan asiaankuuluvilla tasoilla käytävän työmarkkinavuoropuhelun työpaikasta toiseen siirtymisen helpottamiseksi, erityisesti ammateissa, jotka voivat hävitä tai joissa tarvittavien työntekijöiden määrä voi vähentyä merkittävästi; muistuttaa direktiivissä (EU) 2019/1023 säädetyistä varhaisvaroitusvälineistä ja katsoo, että mukauttamalla tällaiset välineet kattamaan myös vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta merkitykselliset olosuhteet varmistettaisiin, että liiketoiminnan tulevat muutokset voidaan havaita paremmin ja niihin voidaan reagoida tehokkaammin; korostaa tarvetta tarjota yrityksille kannustimia laatia omat siirtymäsuunnitelmansa; painottaa, että sen sijaan, että sidosryhmiä ja kansalaisyhteiskuntaa kuultaisiin myöhemmässä vaiheessa, ne on otettava mukaan siirtymäsuunnitteluun sen varhaisimmista vaiheista alkaen, jotta varmistetaan merkityksellinen osallistuminen;

5. korostaa, että ammattitaitoisten työntekijöiden puutetta voidaan vähentää mielekkäästi vain puuttumalla koulutuksen, (uudelleen)pätevöitymisen ja koulutusmahdollisuuksien saatavuuteen ja saavutettavuuteen sekä parantamalla työehtoja; painottaa, että on olennaisen tärkeää käydä työntekijöiden ja työnantajien välistä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua koulutusmahdollisuuksista, jotka on sovitettu yhteen työmarkkinoiden tarpeiden kanssa ja joissa kunnioitetaan työ- ja yksityiselämän tasapainoa, ja että tällaista vuoropuhelua olisi helpotettava[21]; on vahvasti sitä mieltä, että työntekijöiden yksilöllisellä oikeudella koulutukseen työaikana poistetaan suurimmat esteet koulutuksen saamiselle ja että sillä voidaan varmistaa laadukas täydennys- tai uudelleenkoulutus, työntekijöiden koulutus ja tuki urakehitystä varten niin, että työnantajille on tarjolla ennakoitavasti ja vakaasti ammattitaitoisia työntekijöitä; korostaa, että kustannusesteeseen on puututtava varmistamalla, että koulutus on työntekijöille maksutonta ja että sitä tuetaan rahoituksella, verokannustimilla ja kumppanuuksilla; painottaa, että kansalliset instituutiot ja työmarkkinaosapuolet ovat vastuussa työntekijöiden koulutuksesta, ja korostaa niiden keskeistä roolia koulutuksen saamista koskevan oikeuden täytäntöönpanossa;

---

21 Employment and Social Developments in Europe 2024, Euroopan komissio, s. 20.

kehottaa tässä yhteydessä jäsenvaltioita asettamaan etusijalle työntekijöiden ja heidän työnantajiensa yhdessä kehittämät koulutusohjelmat ja edistämään niitä sekä varmistamaan, että täydennys- ja uudelleenkoulutuksella vastataan todelliseen kysyntään ja edistetään urakehitystä;

6. korostaa tarvetta osallistaa nuoria merkityksellisellä tavalla reiluun ja oikeudenmukaiseen siirtymään liittyvien politiikkojen suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja seurantaan; kehottaa vahvistamaan toimia nuorisotakuun panemiseksi täytäntöön lisäämällä sen rahoitusta siten, että jäsenvaltiot osoittavat vähintään 15 prosenttia ESR+ -määrärahoistaan kohdennettuihin toimiin ja rakenneuudistuksiin, joilla tuetaan nuorten laadukkaita työllistymismahdollisuuksia ja ammatillista koulutusta – erityisesti palkallisen, korkealuokkaisen harjoittelun ja oppimissopimuskoulutuksen avulla – sekä helpotetaan siirtymistä koulusta työelämään, mahdollisuuksia palata koulutukseen ja uuden mahdollisuuden tarjoavaa koulutusta;

7. korostaa, että jäsenvaltioiden on yhdessä alueiden kanssa tuettava yrityksiä ja työntekijöitä kehittämällä siirtymästrategioita ja -politiikkoja, jotta oikeudenmukainen siirtymä voidaan toteuttaa kansallisella tasolla paikalliset erityispiirteet huomioiden; tähdentää, että tällaisissa kansallisissa strategioissa olisi yksilöitävä siirtymien vaikutus alueisiin, yksittäisiin aloihin ja työvoimaan, johon vaikutukset kohdistuvat, ja että niissä olisi esitettävä kattava ja monialainen suunnitelma vaikutusten lieventämiseksi; painottaa, että on tärkeää kehittää pitkän aikavälin visio ja strategia paikallista ja alueellista talouden siirtymää varten ottamalla mukaan julkiset ja yksityiset toimijat, kansalaisyhteiskunta ja yhteisötalous; korostaa, että suorat investoinnit innovointiin ja alueellisen houkuttelevuuden lisäämiseen parantamalla ja tarjoamalla laadukkaita, kohtuuhintaisia ja helposti käytettävissä olevia infrastruktuureja, julkisia palveluja ja tiloja ovat tarpeen työntekijöiden säilyttämiseksi ja laadukkaiden työpaikkojen luomiseksi;

8. pitää olennaisen tärkeänä edistää Euroopan teollisuusyritysten taloudellista elinkelpoisuutta ja mahdollisuuksien mukaan estää pahimmassa tapauksessa toiminnan lopettaminen ja pakkoirtisanomiset; korostaa, että on tärkeää tukea yrityksiä, erityisesti pk-yrityksiä, jotta estetään pakkoirtisanomiset, esimerkiksi toteuttamalla väliaikaisia tukiohjelmia, joilla suojellaan työpaikkoja siirtymien aikana ja vältetään siten strategisen teollisen kapasiteetin ja osaavan työvoiman menettäminen; toteaa, että kun siirtyminen työpaikasta toiseen on välttämätöntä, on erittäin tärkeää, että työntekijät voivat jatkaa työntekoa samalla alueella, että heille annetaan riittävästi aikaa siirtymiseen ja että heille mahdollisesti aiheutuvia henkilökohtaisia taloudellisia menetyksiä pyritään rajaamaan; pyytää vahvempaa suojaa epäoikeudenmukaisilta irtisanomisilta ja vaatii, että työntekijöille, joihin rakenneuudistusten vaikutukset kohdistuvat, taataan mahdollisuus saada asianmukainen

korvaus, uudelleenkoulutusmahdollisuuksia ja tukea uuden työpaikan saamisen varmistamiseksi;

9. korostaa, että Eurostatin alueelliset ennusteet viittaavat työikäisen väestön jatkuvaan vähenemiseen monilla alueilla 2020- ja 2030-luvuilla, erityisesti alueilla, joihin ikääntyminen ja maantieteellinen liikkuvuus ovat jo vaikuttaneet; painottaa, että tällaiset suuntaukset uhkaavat heikentää työvoiman tarjontaa ja siten pitkän aikavälin kehitystä juuri silloin, kun ammattitaitoisen työvoiman merkitys on olennaisen tärkeä vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta; korostaa, että ihmisten oikeus jäädä kotiseuduilleen tai paikallisille alueille on tärkeää ja että maaseutua ja syrjäisiä alueita varten tarvitaan kohdennettuja strategioita; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan paikkalähtöisiä toimintapolitiikkoja, joilla luodaan taloudellisia mahdollisuuksia sekä maaseutualueiden ihmisille että yrityksille, houkutellaan yksityisiä investointeja ja luodaan lähityöpaikkoja; painottaa, että tällaiset strategiat ovat tarpeen, jotta voidaan vahvistaa taloudellisia mahdollisuuksia maaseudulla, tukea laadukkaiden työpaikkojen luomista, innovointia ja paikallisen teollisuuden uudistamista ja viime kädessä varmistaa, että ihmiset voivat rakentaa tulevaisuuttaan yhteisöissään;

10. muistuttaa, että pk-yritykset luovat eniten kestäviä paikallisia työpaikkoja; korostaa tarvetta helpottaa yksinkertaistettua, oikeasuhteista ja pk-yrityksille soveltuvaa pääsyä siirtymärahoitukseen muun muassa mahdollistamalla klusterijärjestelyt varojen saamiseksi ja raportointivelvoitteiden hoitamiseksi, digitaaliset keskitetyt asiointipisteet ja pakollisen teknisen avun hankkeiden suunnittelua ja vaatimustenmukaisuutta varten; kehottaa jäsenvaltioita ja alueviranomaisia perustamaan ja vahvistamaan yrityksiä tukevia ohjelmia alueilla, joihin vaikutukset kohdistuvat, jotta voidaan auttaa startup-yrityksiä ja pk-yrityksiä kasvamaan ja menestymään; korostaa, että investointikannustimet yhdessä sosiaalisten ehtojen kanssa voivat auttaa houkuttelemaan yrityksiä haavoittuvassa asemassa oleville alueille samalla kun varmistetaan paikallisen talouden kestävä kehitys; korostaa tarvetta auttaa yrityksiä, erityisesti pk-yrityksiä, jotta voidaan puuttua osaamisvajeisiin unionissa ja edistää uudelleen- ja täydennyskoulutusta, jolla autetaan ihmisiä hankkimaan tarvittava osaaminen laadukkaita työpaikkoja varten; kehottaa Euroopan komissiota varmistamaan, että tulevassa oikeudenmukaisen siirtymän rahoituksessa varataan pk-yrityksille osoitettua tukea; kehottaa lisäksi Euroopan komissiota seuraamaan pk-yritysten osallistumista oikeudenmukaisen siirtymän ohjelmiin;

11. korostaa, että yhteisötaloudella ja erityisesti työelämään integroitumista edistävillä yhteiskunnallisilla yrityksillä on keskeinen rooli osallistavien ja oikeudenmukaisten siirtymien varmistamisessa; painottaa tarvetta tukea rahoituksen saantia, valmiuksien kehittämistä ja teknistä apua;

12. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita helpottamaan sekä laajamittaisia että pienimuotoisia investointeja ja suunnittelemaan politiikkatoimia, joilla luodaan yksityiselle sektorille ja erityisesti pk-yrityksille taloudellisia mahdollisuuksia vähentämällä hallinnollista taakkaa, keventämällä yhteisrahoitusvaatimuksia ja yksinkertaistamalla rahoituksen saantia ja samalla kunnioitetaan työntekijöiden ja kuluttajansuojaa koskevia oikeuksia; painottaa, että tällaiset investoinnit ovat olennaisen tärkeitä Euroopan teollisen ja teknologisen perustan vahvistamiseksi, laadukkaiden työpaikkojen luomiseksi ja sellaisen ammattitaitoisen työvoiman turvaamiseksi, joka soveltuu paikallisiin realiteetteihin, resursseihin ja erityistarpeisiin, jotta voidaan hyödyntää täysipainoisesti alueellista potentiaalia ja edistää kilpailukykyä, kestävää kasvua ja pitkän aikavälin arvonmuodostusta; korostaa, että yrittäjät ja pienyritykset ovat keskeisiä investointien, innovoinnin ja työpaikkojen luomisen kannalta erityisesti maaseudulla ja vähemmän kehittyneillä alueilla ja että rahoitusikkunat ja tekninen apu on räätälöitävä niiden tarpeisiin, jotta ne voivat hyödyntää koko potentiaaliaan vihreässä ja digitaalisessa taloudessa sekä edistää kestävää kasvua ja pitkän aikavälin arvonmuodostusta;

13. panee merkille, että saatavilla ei ole tarkkoja eriteltyjä tietoja niiden työpaikkojen määrästä, jotka on menetetty vihreän ja digitaalisen siirtymän vuoksi, jotka on luotu sen ansiosta tai joihin se on vaikuttanut; korostaa, että on tärkeää ennustaa työmarkkinoiden muutoksia ja osaamistarpeiden suuntauksia tehokkaan toimintapolitiikan ja oikea-aikaisten toimien toteuttamista varten; painottaa tarvetta tunnistaa, vaihtaa ja edistää parhaita käytäntöjä; kehottaa vakiinnuttamaan asiaankuuluvien tietojen keruun ja siirtymää koskevien politiikkojen vaikutusten analysoinnin; korostaa, että energia- ja liikenneköyhyyden indikaattorit olisi järjestelmällisesti sisällytettävä oikeudenmukaisen siirtymän seurantarakenteisiin, jotta varmistetaan, että rahoitus ja työpaikkojen luomista koskevat toimenpiteet kohdennetaan ensisijaisesti haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin;

14. kannustaa luomaan yhteisötason perusparannusjärjestelmiä, jotka kattavat asuinalueet tai kylät, vähentävät kustannuksia, vahvistavat yhteenkuuluvuutta ja nopeuttavat siirtymää;

15. pitää valitettavana, ettei ehdotus monivuotiseksi rahoituskehykseksi 2028–2034 sisällä erillistä välinettä oikeudenmukaisen siirtymän käsittelemiseksi; korostaa, että kohdennettu rahoitus on edelleen tarpeen, jotta voidaan tukea niitä alueita, joihin vaikutukset kohdistuvat, vihreästä siirtymästä johtuviin haasteisiin vastaamisessa; vaatii siksi laajennettua ja suurempaa oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa vuoden 2027 jälkeistä ohjelmakautta varten ja kehottaa varmistamaan, että rahasto toimii yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin ja kumppanuuden periaatteiden mukaisesti koheesiopolitiikan puitteissa ja että sen määrärahoja lisätään; korostaa, että uudella rahastolla olisi tuettava

työnantajia niiden tarjotessa työntekijöille oikeuden koulutukseen sekä siirtymäsuunnitelmien käyttöönotossa yritystasolla; painottaa, että koulutuksen olisi oltava korkealaatuista ja työmarkkinoiden tarpeiden mukaista ja johdettava tutkintoihin ja pätevyyksiin, jotka tunnustetaan jäsenvaltioiden välillä tutkintojen vastavuoroisen tunnustamisen mahdollistavien, läpinäkyvien ja selkeiden tunnustamis- ja hyväksyntäjärjestelmien avulla; kehottaa sisällyttämään siirtymärahoitukseen sosiaalisia ehtoja osallisuuden tukemiseksi;

16. muistuttaa, että JTF-rahastolla on muutostavoitteistaan huolimatta ollut merkittäviä haasteita tavoitteidensa saavuttamisessa, erityisesti tasapuolisten tulosten varmistamisessa ja rahaston hyödyntämismahdollisuuksien tarjoamisessa pienille ja keskisuurille yrityksille[22]; kehottaa yksinkertaistamaan pk-yritysten pääsyä JTF-rahaston piiriin tarjoamalla teknistä apua ja vähentämällä hallinnollista taakkaa;

17. korostaa, että on tärkeää kehittää työntekijöiden digitaalisia taitoja sekä perustasolla että edistyneellä tasolla; korostaa tarvetta huolehtia siitä, että kansalaisilla on keskeinen digitaalinen lukutaito, tietoa koskeva tietämys ja valmiudet käyttää verkkotyökaluja turvallisesti heidän työllistymis- ja sopeutumismahdollisuuksiensa säilyttämiseksi ja että samalla edistetään edistyneempää osaamista;

18. korostaa, että oppilaitosten on lisättävä koulutuksensa merkityksellisyyttä kilpailukykyisten työmarkkinoiden tarpeita vastaavaksi ja valmisteltava oppijoita, kouluttajia ja opettajia asiaankuuluvilla tiedoilla ja osaamisella toimimaan aktiivisina muutoksentekijöinä oikeudenmukaisessa siirtymässä kohti ympäristön kannalta kestäviä talouksia ja yhteiskuntaa kaikille; korostaa, että tehokas koulutus riippuu sellaisten opettajien ja kouluttajien saatavuudesta, joilla on nykytietämystä kestävästä ja vihreästä taloudesta, energiatehokkuudesta sekä vihreästä ja digitaalisesta teknologiasta; painottaa, että heillä on ratkaiseva rooli edistettäessä sekä nuorempien että vanhempien työntekijäsukupolvien oikeanlaisia taitoja ja oikeanlaista osaamista sekä asianmukaista uudelleen- ja täydennyskoulutusta henkilöille, joihin vihreä siirtymä vaikuttaa; korostaa, että tällaisten opettajien ja kouluttajien koulutuksen olisi siksi oltava etusijalla kaikissa osaamisstrategioissa EU:n, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla;

19. painottaa, että tarvitaan suoria julkisia ja yksityisiä investointeja puhtaaseen infrastruktuuriin, uusiutuvan energian hankkeisiin ja kiertotalouden toimiin, jotta voidaan elvyttää paikallistalouksia ja edistää työpaikkojen luomista; painottaa tarvetta hyödyntää

---

22 Just Transition in the World of Work, EPRS, syyskuu 2025, https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/774668/EPRS_BRI(2025)774668_EN.pdf.

alueellisia voimavaroja investoimalla aloihin, joilla alueilla on jo vahvuuksia tai suhteellisia etuja; katsoo, että alueellinen erikoistuminen voi muodostaa perustan vihreille teollisuusklustereille; painottaa, että tutkimuksen ja innovoinnin tukeminen sekä yliopistojen ja yritysten väliseen yhteistyöhön kannustaminen voivat edistää uusia kestäviä liiketoimintamalleja;

20. korostaa, että oikeudenmukaisen siirtymän tavoitteiden saavuttaminen edellyttää johdonmukaista ja yhdennettyä politiikkatoimien yhdistelmää; kehottaa ottamaan EU:n ilmasto- ja teollisuustoimissa huomioon osallisuutta, sosiaalista suojelua ja osaamista koskevat tavoitteet; pitää tärkeänä varmistaa, että unionin ja jäsenvaltioiden varoja käytetään helpottamaan vihreää ja digitaalista siirtymää, muun muassa edistämällä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja työehtosopimusneuvotteluja; vaatii mukauttamaan EU:n rahoituksen ja jäsenvaltioiden valtiontuen EU:n teollisuuspolitiikkaan, jotta voidaan tarjota laadukkaita työpaikkoja, edistää työehtosopimusneuvotteluja, kunnioittaa EU:n työntekijöiden oikeuksia ja työnormeja, parantaa EU:n yritysten kilpailukykyä ja varmistaa paremmat työehdot;

21. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan riittävän rahoituksen laadukkaita taitoja ja ammatillista koulutusta koskeville ohjelmille pitkän aikavälin investointina työntekijöiden ja yritysten tuottavuuteen, kasvuun ja kilpailukykyyn; kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään komission tuella strategisesti nykyisiä unionin välineitä osaamisunionin ja erityisesti taitotakuun täytäntöönpanemiseksi; kehottaa jäsenvaltioita lisäämään kansallisen päästökauppajärjestelmän tulojen käyttöä työntekijöiden koulutukseen ja työvoiman uudelleenkohdentamiseen ja keskittymään tässä erityisesti hiili-intensiivisten alueiden työntekijöihin; kehottaa komissiota selvittämään, miten jäsenvaltioiden ja yritysten välisillä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla voidaan rahoittaa työntekijöiden koulutusta, uudelleenkoulutusta ja täydennyskoulutusta, erityisesti yksittäisten työntekijöiden oikeutta koulutukseen, ja antamaan ohjeita siitä;

22. muistuttaa, että on tärkeää huomioida vammaisuus kattavasti ja soveltaa intersektionaalista lähestymistapaa nuoriin, ikääntyneisiin, matalan osaamistason työntekijöihin ja naispuolisiin työntekijöihin kaikissa vihreää ja digitaalista siirtymää koskevissa politiikkatoimissa, kuten kohtuullisten mukautusten tarjoamisessa koulutuksessa;

23. muistuttaa roolista, joka työttömiksi jääneille työntekijöille tarkoitetulla Euroopan globalisaatiorahastolla (EGR) on vihreän ja digitaalisen siirtymän vaikutusten kohteeksi joutuneiden työntekijöiden tukemisessa sen jäljellä olevalla ohjelmakaudella ja kannustaa jäsenvaltioita hyödyntämään rahastoa täysimääräisesti komission tuella; suhtautuu myönteisesti nykyiseen EGR:ään ehdotetun tarkistuksen tavoitteeseen antaa etukäteen tukea

työntekijöille, joita uhkaa välitön työpaikan menettäminen, ja nopeuttaa hakemusten hyväksymismenettelyä; korostaa kuitenkin, että on tärkeää varmistaa, että rakenneuudistuksen kohteena olevat yritykset, jotka haluavat hakea tukea rahastosta, tekevät sen kuullen kattavasti työntekijöitä ja heidän edustajiaan, myös yksilöllisen toimenpidepaketin suunnittelussa; pitää huolestuttavana, että vuosien 2028–2034 monivuotista rahoituskehystä koskevassa ehdotuksessa luovutaan EGR:stä; korostaa aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden ja sosiaalisen suojelun toimenpiteiden merkitystä suurten rakenneuudistusten seurauksena työttömiksi jääneiden työntekijöiden integroimisessa uudelleen työmarkkinoille; kehottaa komissiota varmistamaan seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen yhteydessä jatkuvan kohdennetun tuen työntekijöille, jotka ovat vaarassa joutua kärsimään suurten rakenneuudistusten vaikutuksista tai jotka ovat joutuneet siirtymään niiden vuoksi;

24. muistuttaa, että on tärkeää varmistaa työntekijöiden työterveyden ja -turvallisuuden korkea taso; korostaa, että on tärkeää puuttua ennakoivasti työtehtäviin, työskentelymalleihin ja työpaikkoihin liittyviin muuttuviin työterveys- ja -turvallisuusriskeihin, erityisesti ympäristöriskeihin ja psykososiaalisiin riskeihin, vihreän ja digitaalisen siirtymän yhteydessä; kehottaa komissiota tarkastelemaan kattavasti nykyistä työterveyttä ja -turvallisuutta koskevaa strategista kehystä ja nykyistä työterveyttä ja -turvallisuutta koskevaa lainsäädäntökehystä, jotta voidaan tunnistaa jäljellä olevat puutteet ja varmistaa, että EU:n säännöstö on edelleen tarkoituksenmukainen, ja ottamaan ne huomioon vuoden 2027 jälkeisen strategisen kehyksen suunnittelussa;

25. korostaa, että työpaikoilla vihreän ja digitaalisen siirtymän aikana tehtävät muutokset ja rakenneuudistukset voivat aiheuttaa psykososiaalisia riskejä, joihin kuuluvat esimerkiksi stressi, epävarmuus ja uhka työpaikan menettämisestä; korostaa tarvetta suojella työntekijöiden mielenterveyttä ja psykososiaalista hyvinvointia siirtymien aikana muun muassa työpaikan riskinarviointien ja tukipalvelujen avulla; kehottaa sisällyttämään yritysten tason siirtymäsuunnitelmiin mielenterveyden tukiohjelmia, joihin kuuluu muun muassa neuvontaa, stressinhallintaa sekä työ- ja yksityiselämän tasapainottamista koskevia järjestelyjä;

26. korostaa, että on tärkeää tukea työntekijöitä heidän muutoksenhallinta- ja perustaitojensa sekä kognitiivisten taitojensa, kuten luovan ja kriittisen ajattelun, ennakoinnin, häiriönsietokyvyn, joustavuuden ja muutosjoustavuuden, motivaation ja itsetuntemuksen, uteliaisuuden ja elinikäisen oppimisen, vahvistamisessa, sillä työntekijöiden on tärkeää pystyä sopeutumaan rikkonaisiin työuriin, toimimaan omatoimisesti ja luomaan uusia ratkaisuja, joita vihreä ja digitaalinen siirtymä edellyttävät;

27. suhtautuu myönteisesti Cedefopin toimintapoliittiseen selvitykseen eurooppalaisen tutkintokartan laatimisesta, mikä lisää tutkintojen avoimuutta, vertailtavuutta ja siirrettävyyttä kaikkialla Euroopassa; korostaa, että tällainen kartta ei saa rajoittua pelkästään akateemiseen toimintaan ja että sen on toimittava käytännön välineenä kilpailukyvyn, työmarkkinarelevanssin ja liikkuvuuden kannalta; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että eurooppalainen tutkintojen viitekehys on tiiviisti sidoksissa taloudellisiin tarpeisiin, teollisuuspolitiikkaan ja osaamisinvestointeihin, ja kartoittamaan perusteellisesti ja järjestelmällisesti nykyisen osaamisvajeen alueellisella tasolla sekä laatimaan ennusteita tulevista osaamistarpeista; korostaa, että tällaiseen kartoitukseen olisi sisällyttävä vaikutustenarviointi ja sen olisi johdettava alakohtaisiin ja alueellisiin toimenpiteisiin vihreän siirtymän potentiaalin hyödyntämiseksi kaikilla alueilla;

28. korostaa, että vahvat sosiaaliset turvaverkot ja sosiaalisen suojelun järjestelmät ovat olennaisen tärkeitä työntekijöiden tukemiseksi ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden varmistamiseksi siirtymäaikoina; kehottaa jäsenvaltioita työmarkkinaosapuolia ja asiaankuuluvia kansalaisjärjestöjä kuullen nykyaikaistamaan ja vahvistamaan sosiaalisen suojelun järjestelmiään ja keskeisiä julkisia palvelujaan sekä varmistamaan samalla niiden pitkän aikavälin kannattavuuden lisäämättä pk-yrityksiin kohdistuvaa taloudellista rasitetta keskittyen erityisesti terveydenhuoltoa, liikennettä, koulutusta ja sosiaalista osallisuutta koskeviin politiikkatoimiin, tulotukeen ja kohtuuhintaiseen asumiseen sekä voittoa tavoittelemattomien sosiaalipalvelujen tarjoajien tukemiseen, jotta voidaan varmistaa kyky selviytyä häiriöistä, jotka johtuvat työmarkkinoihin vaikuttavasta vihreästä ja digitaalisesta siirtymästä, ja se, että työpaikan menetys vaikuttaa mahdollisimman vähän työpaikkansa menettäneiden työntekijöiden elintasoon;

29. kehottaa jäsenvaltioita panemaan kaikilta osin täytäntöön neuvoston suosituksen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaalisesta suojelusta; kehottaa komissiota seuraamaan riskejä ja edistymistä tällaisten toimien toteuttamisessa sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun ja sosiaalisen lähentymisen kehyksen avulla; korostaa, että on tärkeää varmistaa, että kansalliset julkiset työvoimapalvelut pysyvät työmarkkinoiden muuttuvan kehityksen mukana, jotta voidaan varmistaa, että siirtymien vuoksi työpaikkaa vaihtavia ihmisiä tuetaan ja heidän elämäänsä helpotetaan;

30. korostaa, että kohdennetut politiikkatoimet ovat keskeisessä asemassa tuettaessa ihmisiä, joihin vihreä ja digitaalinen siirtymä vaikuttaa eniten, ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä; painottaa, että tarvitaan aktiivista tukea ja varhaisia toimia, jotta voidaan estää haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten joutuminen pitkäaikaistyöttömiksi tai luopuminen työnhausta; kehottaa jäsenvaltioita lisäämään merkittävästi laadukkaiden työpaikkojen aktiivista tukemista, erityisesti tukemalla laadukkaiden

työpaikkojen saamista ja säilyttämistä sekä edistämällä yrittäjyyttä ja laadukkaiden työpaikkojen luomista; korostaa työelämään integroitumista koskevien ohjelmien, kohdennettujen hankintojen ja paikallisten julkisten töiden merkitystä siirtymäkauden työpaikkojen luomisessa; korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisten valmiuksia on kehitettävä, jotta investoinnit saadaan onnistuneesti liikkeelle, kohderyhmät saadaan mukaan sosiaalisen tuen järjestelmien kehittämiseen ja toteuttamiseen ja jakaumavaikutuksia voidaan mitata;

31. korostaa tarvetta tukea SURE-välineestä saatujen myönteisten kokemusten pohjalta työajan lyhentämisjärjestelyjä ja kohdennetun tuen merkitystä työntekijöille, joihin siirtymät vaikuttavat; kehottaa komissiota ehdottamaan vahvistettua SURE-tukimekanismia vihreää ja digitaalista siirtymää varten, sillä tukemalla tällaisia väliaikaisia työsuhdesuojelun välineitä kriisiaikoina voidaan vakauttaa työllisyyspolitiikkoihin ja oikeudenmukaisiin siirtymätoimenpiteisiin kohdennettuja julkisia menoja, jotta lievennetään EU:n talouden välttämättömän muutoksen välittömiä vaikutuksia työpaikkoihin oikeudenmukaisen siirtymän tavoitteiden mukaisesti;

32. korostaa, että työllisyysvaikutukset vaihtelevat alueittain ja väestöryhmittäin; korostaa tässä yhteydessä tarvetta saada paikallisväestö ja paikalliset sidosryhmät, mukaan lukien asiaankuuluvat kansalaisyhteiskunnan järjestöt, mukaan toimintaan ja antaa niille vaikutusmahdollisuuksia siirtymän aktiivisina toimijoina; painottaa, että paikallis- ja alueviranomaiset olisi otettava suoraan mukaan hankkeiden suunnitteluun, valintaan ja seurantaan, jotta varmistetaan, että rahoituksella vastataan paikallisiin erityistarpeisiin ja tuetaan alueellisten talouksien monipuolistamista; korostaa, että viranomaisten on osallistuttava strategiseen kuulemiseen ja yhteistyöhön työmarkkinaosapuolten kanssa siirtymän hallinnoinnin aikana; korostaa, että mielekäs osallistuminen voidaan varmistaa varhaisvaiheen kuulemisilla ja työmarkkinaosapuolten, pk-yritysten, kansalaisyhteiskunnan, yhteisötalouden ja nuorten selkeillä valtuuksilla ja äänioikeuksilla alueellisissa koordinointielimissä;

33. korostaa, että työehtosopimusneuvottelut ovat keskeisen tärkeitä oikeudenmukaisten palkkojen, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja työpaikkademokratian kannalta, mutta niiden kattavuus on edelleen epätasainen; muistuttaa, että niiden jäsenvaltioiden, joissa työehtosopimusneuvottelujen kattavuus on alle 80 prosenttia, on laadittava kansalliset toimintasuunnitelmat selkeine aikatauluineen ja erityistoimenpiteineen kattavuuden lisäämiseksi; kehottaa komissiota antamaan jäsenvaltioille ohjausta ja tukea neuvottelujärjestelmien vahvistamiseksi, erityisesti alakohtaisella tasolla, ja varmistamaan työmarkkinaosapuolten täysipainoisen osallistumisen; korostaa, että EU:n ja jäsenvaltioiden olisi tuettava työmarkkinaosapuolten valmiuksien kehittämisen rahoittamista, erityisesti alueellisella tasolla, osana oikeudenmukaisesta

siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen annetun neuvoston suosituksen täytäntöönpanoa, jotta ne voivat osallistua työmarkkinaosapuolten jäsenneltyyn vuoropuheluun ja työehtosopimusneuvotteluihin yritystason siirtymäsuunnitelmista;

34. katsoo, että pyydetyn ehdotuksen rahoitusvaikutukset on katettava olemassa olevista talousarviomäärärahoista;

35. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman sekä liitteenä olevat suositukset komissiolle ja neuvostolle.

PÄÄTÖSLAUSELMAN LIITE

# PYYDETYN EHDOTUKSEN SISÄLTÖÄ KOSKEVAT SUOSITUKSET

## Direktiivi oikeudenmukaisesta siirtymästä työelämässä: työpaikkojen luomisen varmistaminen ja paikallistalouksien elvyttäminen

Euroopan parlamentti katsoo, että komission olisi vahvistettava seuraavat periaatteet ja tavoitteet:

### *Suositus 1: Ehdotuksen yleinen tavoite*

Ehdotuksen yleisenä tavoitteena olisi oltava sellaisen unionin politiikkatoimien kehyksen luominen, joka voidaan toteuttaa käytännössä alueilla, joihin vihreä ja digitaalinen siirtymä vaikuttaa, jotta voidaan varmistaa sosiaalisesti oikeudenmukainen ja osallistava siirtymä ja laadukkaiden työpaikkojen luominen ja turvaaminen.

### *Suositus 2: Ehdotuksen muoto*

Koska tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan kattava toimenpidepaketti, ehdotukseen olisi sisällytettävä seuraavat osa-alueet:

a) työehdot

b) työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroiminen

c) tiedottaminen työntekijöille ja työntekijöiden kuuleminen

d) työympäristön parantaminen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi.

### *Suositus 3: Ehdotuksen kohde*

Ehdotuksessa olisi keskityttävä seuraaviin politiikkatoimiin:

a) luodaan erityinen kehys muutoksen ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi siirtymävaiheessa olevilla alueilla ja aloilla työntekijöiden ja heidän edustajiensa pakollisen ja oikea-aikaisen tiedottamisen ja kuulemisen, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun ja työehtosopimusneuvottelujen periaatteiden pohjalta

b) varmistetaan, että työntekijöiden ja heidän edustajiensa oikeutta saada tietoja ja tulla kuulluksi, siten kuin siitä säädetään direktiivissä 2002/14/EY ja kansallisissa säännöksissä, sovelletaan tehokkaasti siirtymien yhteydessä

c) luodaan työntekijöille yksilöllinen oikeus koulutukseen työaikana

d) laaditaan kansallisia oikeudenmukaista siirtymää koskevia strategioita, joissa keskitytään erityisesti kehittämään pitkän aikavälin visio paikallistalouksista ja työvoimasta kaikilla vaikutusten kohteena olevilla alueilla ja aloilla ja jotka suunnitellaan ja toteutetaan osallistamalla työmarkkinaosapuolet ja paikalliset toimijat mielekkäällä tavalla

e) kehitetään tukiohjelmia yrityksille, erityisesti pk-yrityksille ja paikallisille toimijoille, jotta voidaan edistää paikallista työpaikkojen luomista

f) varmistetaan työvoiman ja osaamisen tarjonnan ja kysynnän yhteensovittaminen hyödyntämällä yhdessä työmarkkinoiden ennakointia, tehostettua paikallisten toimijoiden ja työmarkkinaosapuolten sekä koulutuksen tarjoajien välistä yhteistyötä ja yritystason siirtymäsuunnitelmien tunnetuksi tekemistä

g) kehitetään seurantarakenne, jotta voidaan tarjota strategista ennakointia siirtymävaikutuksista ja työmarkkinoiden kehityksestä.

***Suositus 4: Täytäntöönpano ja noudattamisen valvonta***

1. Ehdotuksessa olisi kunnioitettava jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa tai ottaa käyttöön lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, jotka ovat työntekijöille suotuisampia, tai kannustaa työntekijöille suotuisampien työehtosopimusten soveltamiseen tai sallia se. Tämä ehdotus ei saisi muodostaa pätevää perustetta heikentää jäsenvaltioissa työntekijöille jo myönnetyn suojan yleistä tasoa.

2. Ehdotuksessa olisi kunnioitettava työmarkkinaosapuolten riippumattomuutta, muun muassa oikeutta neuvotella ja tehdä työehtosopimuksia, ja sallia niiden yhteisestä pyynnöstä vastata sen täytäntöönpanosta edellyttäen, että kansallisella järjestelmällä voidaan aina taata ehdotuksella tavoitellut tulokset.